

ULUSLARARASI
FİLİSTİN
ZİRVESESİ 2018

**Filistin'de İsrail Yerleşimi ve
Batı Şeria Duvarı**

BEYTÜLMAKDİS ÇALIŞMALARI VAKFI
وقف المشروع المعرفي لبيت المقدس
ISLAMICJERUSALEM RESEARCH ACADEMY

VİZYON BELGESİ

ULUSLARARASI FİLİSTİN ZİRVESİ 2018

“Filistin’de İsrail Yerleşimi ve Batı Şeria Duvarı”

(13-14 Eylül 2018, İstanbul)

Batı Şeria’da İsrail yerleşimi günden güne genişlemekte olup daha önce hiç görülmemiş bir şekilde artış göstermektedir. İsrail hükümeti bölgesel ve uluslararası konjonktür dâhilinde, Batı Şeria’da değiştirilmesi mümkün olmayan bir realiteyi düzleme koyarak Batı Şeria ve Kudüs’teki Filistinli vatandaşların topraklarına ve gayri menkullerine el koyma faaliyetlerini meşrulaştırma çabası içindedir. Bunu da Filistin halkının en temel siyasi ve insani haklarını ihlal ederek çıkardıkları kanun ve yasa tasarıları ile gerçekleştirmektedir. Uluslararası toplum bu duruma büyük ölçüde tepki göstermekteyse de, yerleşim süreci devam ettirilmiştir.

BM Güvenlik Konseyi 23 Aralık 2016 tarihinde kabul ettiği 2334 sayılı kararı ile İsrail’in Filistin topraklarında yerleşim birimleri kurmasının ‘hukuki geçerliliği’ olmadığını dolayısıyla tüm bu topraklarda yerleşim faaliyetlerine son verilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Senegal, Malezya, Yeni Zelanda ve Venezuela’nın sunduğu tasarı, oylamada 14 üye ülkenin desteği ile karara bağlanmıştır. ABD ise oylamada çekimser kalmasına rağmen veto hakkını kullanmamıştır. Ancak bu karar, İsrail’in yeni yerleşim birimleri, bu yerleşimler için özel yollar ve Batı Şeria duvarının inşasını durdurmamıştır.

Batı Şeria’da İsrail yerleşimi Filistin’in işgali ile başlamış, Beytüllahim ve Kudüs çevrelerinde çok sayıda yerleşim birimi kurulmuştur. Aynı şekilde işgalin ilk yıllarından bu yana Batı Şeria ve Kudüs topraklarını ele geçirme projesi bağlamında Filistinli Arapların yoğun bulunduğu yerlerde çeşitli yerleşim kümecikleri kurularak, Filistinlilere ait köy ve şehirlere doğru genişletilmiştir. Sonuç olarak bu köy ve şehirler birbirlerinden ayrı ve yalnız kalmıştır.

ULUSLARARASI FİLİSTİN ZİRVESİ 2018

İşgalden bu yana 50 sene içerisinde Filistin’de İsrail yerleşiminin nasıl bir büyüme ve yayılma gerçekleştirdiğini görmek için istatistiksel rakamlara hızlıca bakmak gerekmektedir. Bu rakamlar bölgedeki demografik dengelerin nasıl değiştirildiğini ve Batı Şeria’da - değiştirilmesi artık çok zor olan - yeni coğrafi ve siyasi olgular oluşturduğunu göstermektedir.

1977’de Batı Şeria’daki (Kudüs hariç) yerleşimci sayısı 3 bini geçmezken, 23 sene sonra (2000’de) bu rakam 380 bini bulmuştur. 2013’te ise 581 bin yerleşimci Batı Şeria’da yaşamaktayken bugün Batı Şeria ve Kudüs’te bulunan yerleşim birimlerinde yaşanan yerleşimci nüfusunun bazı İsrail hükümet kaynaklarına göre 750 bin olduğu ifade edilmektedir. Bu rakamlar göstermektedir ki yerleşim faaliyetlerini durdurma/dondurma vaatleri hayata geçirilmemiştir. Siyasi müzakereler ve barış görüşmeleri altında en geniş ve düzenli - aynı zamanda Filistin halkı için tehlikeli - yerleşim projeleri hayata geçirilmiştir. İsrail’in “yerleşim birimlerinin doğal büyümesi” olarak tanımladığı bu durum; yerleşimci sayısının onlarca kat artması ve yerleşim birimlerinin de alan olarak genişlemesi anlamına gelmektedir. Bazı yerleşim birimleri; üniversiteleri, eğitim kurumları, büyük alışveriş merkezleri, dinî kurumları ve sanayi bölgeleri ile artık büyük şehirler olmuştur.

Öte yandan, “İsrail devlet güvenliğinin gereği” iddiası ile inşa edilen duvar, vatandaşlara ait tarım arazilerinin büyük bir kısmını içine almıştır. Ayrıca Duvar’ın 730 km² kadar doğusu ve Batı Şeria’nın %30’u olan doğu kısmında (Ghour Ürdün bölgesi ve etekleri); “kapalı askerî bölge” ilan edilip boşaltılmış ve buralara yerleşim birimleri, ileri karakollar, işgal ordusunun eğitimi için kışlalar ve daimî kontrol noktaları inşa edilmiştir.

Yerleşim politikalarının önündeki en önemli engellerden biri Filistinlilere ait özel mülklere dir. Bu engeli müsadere yoluyla aşmaya çalışan İsrail çok sayıda mülkü müsadere etmiştir. Müsadere operasyonlarının olumsuz etkileri, Filistin Kurtuluş Örgütü ve İsrail arasında barış inşasını hedefleyen “iki devletli çözüm” sürecinin başarıya ulaşmasını engellemekte, krizi kalıcı hâle getirmekte, bu sebeple ortaya çıkan ekonomik ve toplumsal sorunlar krizi daha da derinleştirmektedir.

ULUSLARARASI FİLİSTİN ZİRVESİ 2018

Yerleşim faaliyetlerinin neticeleri ve Filistin halkına etkisi Batı Şeria ve Kudüs'te her alanda kendini göstermektedir. Siyasi etkileri ve sonuçlarının yanı sıra ekonomik, toplumsal ve psikolojik etkileri oldukça şiddetlidir. İrkçılığa maruz kalınması, kapalı ve izole bölgelerde yaşanması, barınma ve taşınma gibi temel insan haklarının ihlale uğraması, maişetini kazanamaması, eğitim ve sağlık imkanlarına sahip olmaması, toplu taşıma gibi temel hizmetlerin bulunmaması, Batı Şeria'da Filistin halkının içinde bulunduğu olumsuz koşulları açıkça gözler önüne sermektedir.

Filistinlilerin "ırkçı ayırım duvarı" olarak tanımladıkları Duvar; BM Genel Kurulu'nun 20 Temmuz 2004'teki açıklamasında "işgal altındaki Filistin topraklarında İsrail tarafından inşa edilen ve tüm uluslararası anlaşma ve kararları ihlal eden Duvar, insan hakları açısından büyük bir sorun oluşturmaktadır" şeklinde tarif edilmiştir.

İsrail'in güvenlik gerekçesiyle inşa ettiğini savunduğu, "güvenlik çiti" olarak anılmasını istediği ve yeşil hat üzerinden değil de, Batı Şeria üzerinde inşası yapılan Duvar; İsrail bölgelerini değil, Batı Şeria'yı çevreliyor gözükmektedir. Duvar, Batı Şeria'da geniş alanları izole etmekte, sadece özel izinle girilebilen kapalı askerî bölgeler hâline getirmekte ve beraberinde başta siyasi, ekonomik, toplumsal ve psikolojik olmak üzere birçok sorunu ortaya çıkarmaktadır.

Uluslararası ve bölgesel düzeyde hiçbir kesim Filistin meselesinde yerleşimler meselesinin çözümü için yeterince etkin değildir. Dolayısıyla, yerleşim konusuna ve bu konunun Filistin meselesinin geneli üzerindeki etkilerine dikkat çekmek acil bir ihtiyaçtır.

ANA TEMA

Filistin'de İsrail Yerleşimi ve Batı Şeria Duvarı

ALT TEMALAR

Batı Şeria: Coğrafi/Tarihi/Siyasi Boyutlar, Neden Batı Şeria'da Yerleşim Birimleri Yoğunlaştırılıyor
Yerleşimler ve Duvar Sorunu ile İlgili Gelişmelerin Uluslararası Topluma ve İslam Dünyasına Etkileri
Siyasi Çözüm Açmazında İslam Dünyası ve Uluslararası Toplumun Yerleşim ve Duvara Karşı Tutumu
Yerleşim ve Duvar İnşası Çabalarının Batı Şeria'da Toplumsal/Siyasi/Demografik/Jeopolitik Etkileri
Uluslararası Hukuk Açısından Yerleşim Birimleri ve Batı Şeria Duvarı
Batı Şeria Duvarı ve Haksız Yerleşimlerle Mücadele Yöntemleri

ÖZEL OTURUM

Trump Yönetimi ve Filistin

Trump'ın ABD Başkanlığına Gelmesinin Filistin Davasına Muhtemel Etkileri

ABD'nin Yerleşimler Karşısındaki Tutumu

ABD'deki İsrail Lobisinin Gelişmeler Üzerindeki Etkisi

Orta Doğu'da ABD için Filistin Sorununun Çözümünün ve Yerleşimin Desteklenmesinin Önemi

